

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

4. března 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Sbližování právních předpisů – Uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh – Nařízení (ES) č. 1107/2009 – Článek 52 odst. 1 – Povolení k souběžnému obchodu – Osobní povaha tohoto povolení“

Ve věci C-912/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) ze dne 4. prosince 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 13. prosince 2019, v řízení

Agrimotion S.A.

proti

ADAMA Deutschland GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení N. Piçarra, předseda senátu, S. Rodin (zpravodaj) a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Agrimotion S.A. C. Schmalschlägerem, Rechtsanwalt,
- za ADAMA Deutschland GmbH K. Welkerlingem, Rechtsanwalt,
- za Evropskou komisi F. Castilla Contreras a B. Eggers, jakož i I. Naglisem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 52 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. 2009, L 309, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Agrimotion S.A. na straně jedné a společností ADAMA Deutschland GmbH na straně druhé ve věci uvedení přípravků na ochranu rostlin na trh v Německu společností Agrimotion S.A.

Právní rámec

- 3 Body 8 a 9 odůvodnění nařízení č. 1107/2009 uvádí:

„(8) Účelem tohoto nařízení je zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí a zároveň zabezpečit konkurenceschopnost zemědělství Společenství. [...]

(9) S cílem odstranit v co největší míře překážky obchodování s přípravky na ochranu rostlin, jež jsou důsledkem rozdílných úrovní ochrany v členských státech, by toto nařízení mělo rovněž stanovit jednotná pravidla pro schvalování účinných látek a uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh, včetně pravidel o vzájemném uznávání povolení a o souběžném obchodu. Účelem tohoto nařízení je tedy zvýšit volný pohyb těchto přípravků a jejich dostupnost v členských státech.“
- 4 Kapitola III nařízení č. 1107/2009, která se týká „[p]řípravků na ochranu rostlin“, obsahuje dva oddíly. Oddíl 1, nadepsaný „Povolení“, je rozdělen do šesti pododdílů. Pododdíly 1, 2 a 5 jsou nadepsány „Požadavky a obsah“, „Postup“ a „Zvláštní případy“.
- 5 Článek 28 tohoto nařízení, nadepsaný „Povolení k uvedení na trh a používání“, který se nachází v pododdíle 1 oddílu 1 Kapitoly III, stanoví:

„1. Přípravek na ochranu rostlin se neuvede na trh ani nepoužije, pokud nebyl v dotyčném členském státě povolen v souladu s tímto nařízením.

2. Odchylně od odstavce 1 se povolení nevyžaduje v těchto případech:

[...]

e) uvádění na trh a používání přípravků na ochranu rostlin, v jejichž případě bylo uděleno povolení souběžného obchodu podle článku 52.“
- 6 Článek 33 uvedeného nařízení, nadepsaný „Žádost o povolení nebo změnu povolení“, který se nachází v pododdíle 2 oddílu 1 Kapitoly III, v odstavci 1 stanoví:

„Žadatel, který si přeje uvést přípravek na ochranu rostlin na trh, požádá osobně nebo prostřednictvím zástupce o povolení nebo o změnu povolení v každém členském státě, v němž má být přípravek na ochranu rostlin uveden na trh.“

- 7 Článek 52 uvedeného nařízení, nadepsaný „Souběžný obchod“, který se nachází v pododdíle 5 oddílu 1 Kapitoly III, v odstavci 1 stanoví:

„Přípravek na ochranu rostlin povolený v jednom členském státě (dále jen ‚členský stát původu‘) může být na základě udělení povolení k souběžnému obchodu zaveden, uveden na trh a použit v jiném členském státě (dále jen ‚zavádějící členský stát‘), pokud tento členský stát stanoví, že přípravek na ochranu rostlin má stejné složení jako přípravek, který je již na jeho území povolen (dále jen ‚referenční přípravek‘). Žádost se podává příslušnému orgánu zavádějícího členského státu.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 8 ADAMA Deutschland, společnost se sídlem v Německu, uvádí v tomto členském státě na trh přípravky na ochranu rostlin, pro které získala povolení k uvedení na trh. Tyto přípravky na ochranu rostlin prodává rovněž v jiných členských státech, v nichž je Agrimotion, společnost se sídlem v Polsku, nakupuje za účelem jejich zpětného dovozu a uvádění na trh v Německu.
- 9 Před dovozem přípravků na ochranu rostlin do Německa je společnost Agrimotion opatří nový označením, na kterém uvede mimo jiné název Agrimotion, nový název přípravku na ochranu rostlin, název referenčního přípravku, který již byl v Německu povolen a jméno držitele povolení k souběžnému obchodu v Německu, kterým je v projednávaném případě společnost Bernbeck LLP.
- 10 Vzhledem k tomu, že společnost ADAMA Deutschland měla za to, že společnost Agrimotion není oprávněna uvádět v Německu na trh přípravky na ochranu rostlin, o které se jedná ve věci v původním řízení, protože držitelem povolení k souběžnému obchodu je společnost Bernbeck, a nikoliv Agrimotion, podala k Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu, Německo) žalobu, kterou se domáhala, aby byla této společnosti uložena povinnost ukončit uvádění uvedených výrobků na trh.
- 11 Landgericht Düsseldorf (Zemský soud v Düsseldorfu) této žalobě vyhověl a konstatoval, že žalovaná je povinna nahradit škodu způsobenou společností ADAMA Deutschland. Tento soud vycházel ze skutečnosti, že se společnost Agrimotion nemohla odvolávat na povolení k souběžnému obchodu, které bylo uděleno společnosti Bernbeck, protože takovéto povolení má podle čl. 52 odst. 4 druhého pododstavce nařízení č. 1107/2009 osobní povahu.
- 12 Společnost Agrimotion podala proti tomuto rozhodnutí odvolání k Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo), přičemž tvrdila, že v souladu s právním stanoviskem, které vyjádřil příslušný německý orgán, konkrétně Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (Spolkový úřad pro ochranu spotřebitele a bezpečnost potravin, Německo) a v souladu s praxí uplatňovanou v jiných členských státech, je oprávněna se odvolávat na povolení k souběžnému obchodu, které bylo uděleno společnosti Bernbeck, protože jméno této společnosti je uvedeno na novém označení, kterým byly přípravky na ochranu rostlin opatřeny.
- 13 Předkládající soud si klade otázku, zda článek 52 nařízení č. 1107/2009 musí být vykládán ve smyslu názoru, který zastává společnost Agrimotion.
- 14 Předkládající soud zdůrazňuje, že Soudní dvůr v rozsudku ze dne 8. listopadu 2007, Escalier a Bonnarel (C-260/06 a C-261/06, EU:C:2007:659, bod 37 a následující) rozhodl, že vzhledem k nebezpečnosti přípravků na ochranu rostlin a rizikům spojeným s jejich používáním může nezbytnost ověřit účinným a spolehlivým způsobem dodržování požadavků směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (Úř. věst. L 230, s. 1; Zvl. vyd. 03/11, s. 332) odůvodnit osobní povahu povolení k uvedení na trh. Část německé judikatury a právní nauky má přitom za to, že

se tato judikatura použije i nyní, v době, kdy platí nařízení č. 1107/2009, které zrušilo a nahradilo směrnicí 91/414, zejména proto, že čl. 52 odst. 4 druhý pododstavec tohoto nařízení stanoví možnost udělit pro tentýž výrobek několik povolení k souběžnému obchodu.

- 15 Předkládající soud nicméně vyjadřuje pochybnosti o tomto názoru a zdůrazňuje, že cílem nařízení č. 1107/2009 je, jak vyplývá z bodu 9 jeho odůvodnění, „odstranit v co největší míře překážky obchodování s přípravky na ochranu rostlin, jež jsou důsledkem rozdílných úrovní ochrany v členských státech“.
- 16 Kromě toho v situaci, kdy jako v projednávaném případě, podnik, který uvádí dotčený přípravek na ochranu rostlin na trh, není podnikem, kterému bylo uděleno povolení k souběžnému obchodu, by uvedení držitele povolení k souběžnému obchodu na etiketě tohoto přípravku mohlo umožnit účinně a spolehlivě ověřit dodržování právních požadavků, které souvisí s nebezpečností přípravků na ochranu rostlin a riziky jejich používání.
- 17 Předkládající soud konečně uvádí, že v některých členských státech dokumenty týkající se povolení k souběžnému obchodu rozlišují držitele povolení a dovozce přípravku na ochranu rostlin.
- 18 Za těchto podmínek se Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Může se podnik, který v zavádějícím členském státě uvádí na trh přípravek na ochranu rostlin povolený v členském státě původu, odvolávat na povolení k souběžnému obchodu, které bylo příslušným orgánem zavádějícího členského státu uděleno třetímu podniku, je-li na kanystrech, které jsou naplněny přípravkem na ochranu rostlin a v nichž je v zavádějícím členském státě tento přípravek uváděn na trh, uveden držitel povolení, jakož i dovozní podnik? Pokud existují další požadavky, které to jsou?“

K předběžné otázce

- 19 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 52 odst. 1 nařízení č. 1107/2009 musí být vykládán v tom smyslu, že pouze držitel povolení k souběžnému obchodu může na trh členského státu, který vydal toto povolení, uvést přípravek na ochranu rostlin.
- 20 Podle tohoto ustanovení může být přípravek na ochranu rostlin povolený v jednom členském státě na základě udělení povolení k souběžnému obchodu zaveden, uveden na trh a použit v jiném členském státě, pokud tento členský stát stanoví, že přípravek na ochranu rostlin má stejné složení jako přípravek, který je již na jeho území povolen (dále jen „referenční přípravek“).
- 21 V tomto ohledu je třeba připomenout, že výklad ustanovení unijního práva vyžaduje, aby bylo zohledněno nejen znění takového ustanovení, ale i kontext, do něhož spadá, jakož i obecná systematika, cíle a účel, které sleduje akt, jehož je součástí. Historie vzniku ustanovení unijního práva může rovněž poskytnout informace relevantní pro jeho výklad [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. června 2020, A a další (Větrné elektrárny v Aalter a Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, bod 37].
- 22 Pokud jde o znění čl. 52 odst. 1 nařízení č. 1107/2009, toto samo o sobě neumožňuje odpovědět na otázku, zda toto ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že pouze držitel povolení k souběžnému obchodu může na trh členského státu, který vydal toto povolení, uvést přípravek na ochranu rostlin.
- 23 Naproti tomu jak obecná systematika a cíl tohoto nařízení, tak historie vzniku čl. 52 odst. 1 tohoto nařízení odůvodňují použití takového výkladu.

- 24 Pokud jde o obecnou systematiku nařízení č. 1107/2009, je totiž třeba uvést, že pododdíl 2, nadepsaný „Postup“, oddílu 1, nadepsaného „Povolení“, kapitoly III tohoto nařízení upravuje řádný postup posuzování žádostí o uvedení přípravků na ochranu rostlin na trh členského státu.
- 25 Článek 33 uvedeného nařízení, který je součástí tohoto pododdílu 2, v odstavci 1 přitom stanoví, že „[ž]adatel, který si přeje uvést přípravek na ochranu rostlin na trh, požádá osobně nebo prostřednictvím zástupce o povolení nebo o změnu povolení v každém členském státě, v němž má být přípravek na ochranu rostlin uveden na trh“.
- 26 Z toho vyplývá, že povolení přípravku na ochranu rostlin má osobní povahu, jeho držitel ho proto nemůže postoupit jiné osobě.
- 27 Totéž platí, pokud jde o povolení k souběžnému obchodu uvedené v čl. 52 odst. 1 nařízení č. 1107/2009.
- 28 Pododdíl 5, nadepsaný „Zvláštní případy“, v němž se tento čl. 52 odst. 1 nachází, je totiž součástí téhož oddílu jako článek 33 nařízení č. 1107/2009, a to oddílu 1 kapitoly III tohoto nařízení. Kromě toho z čl. 28 odst. 2 písm. e) tohoto nařízení vyplývá, že článek 52 tohoto nařízení představuje výjimku z obecného pravidla, podle kterého přípravek na ochranu rostlin může být uveden na trh nebo používán pouze tehdy, pokud byl v dotýcném členském státě povolen. Toto ustanovení je proto třeba vykládat striktně.
- 29 Článek 52 odst. 1 nařízení č. 1107/2009 přitom nestanoví, že jiná osoba než držitel povolení k souběžnému obchodu může přípravek na ochranu rostlin uvést na trh v zavádějícím členském státě. Je proto třeba vycházet z toho, že toto povolení má osobní povahu, stejně jako povolení přípravku na ochranu rostlin.
- 30 Kromě toho použití režimu souběžného obchodu uvedeného v článku 52 nařízení č. 1107/2009 závisí na použití režimu povolení, který je upraven zejména v článku 33 tohoto nařízení, neboť podle prvního z těchto ustanovení lze povolení k souběžnému obchodu udělit pouze pro přípravek na ochranu rostlin, který má stejné složení jako přípravek na ochranu rostlin, který je na území zavádějícího členského státu již povolen, přičemž tento přípravek je v uvedeném ustanovení nazýván „referenční přípravek“.
- 31 Pokud by mělo být povolení k souběžnému obchodu považováno za povolení nemající osobní povahu, vedlo by to k ohrožení soudržnosti uvedeného nařízení, neboť osoba, která není držitelem takového povolení, by mohla na trh členského státu uvést přípravek na ochranu rostlin, zatímckdežto pouze držitel povolení referenčního přípravku by pro tentýž trh měl právo uvést tento přípravek na uvedený trh.
- 32 Kromě toho výklad čl. 52 odst. 1 nařízení č. 1107/2009 v tom smyslu, že povolení k souběžnému obchodu má osobní povahu, potvrzují i body 8 a 9 odůvodnění tohoto nařízení.
- 33 Podle těchto bodů odůvodnění je totiž cílem nařízení č. 1107/2009 zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí a zároveň zabezpečit konkurenceschopnost unijního zemědělství, jakož i zvýšit volný pohyb přípravků na ochranu rostlin a jejich dostupnost v členských státech odstraněním rozdílů v úrovni ochrany v členských státech a harmonizovat zejména pravidla o vzájemném uznávání povolení a o souběžném obchodu s těmito přípravky.
- 34 Za těchto podmínek přispívá přiznání osobní povahy povolení k souběžnému obchodu nejen cíli zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví lidí a zvířat a životního prostředí, ale plně zapadá i do logiky harmonizace pravidel o souběžném obchodu, která byla provedena nařízením č. 1107/2009 za účelem zvýšení volného pohybu přípravků na ochranu rostlin.

- 35 V této souvislosti je třeba připomenout, že v rozsudku ze dne 8. listopadu 2007, Escalier a Bonnarel (C-260/06 a C-261/06, EU:C:2007:659, body 40 až 42), Soudní dvůr v podstatě konstatoval, že osobní povaha povolení k souběžnému obchodu je odůvodněna zejména nutností předcházet jakémukoli riziku nesprávného nebo zneužívajícího užívání dotčeného přípravku.
- 36 Je sice pravda, že uvedený rozsudek byl vydán v době, kdy platila směrnice 91/414, a nikoli nařízení č. 1107/2009, z historie vzniku tohoto nařízení, zejména z bodu 3.2 sdělení Komise Evropskému parlamentu ze dne 22. září 2008 o společném postoji Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh [COM(2008) 578 final] vyplývá, že unijní normotvůrce zohlednil uvedený rozsudek při přijímání nařízení č. 1107/2009.
- 37 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na otázku předkládajícího soudu odpovědět, že čl. 52 odst. 1 nařízení č. 1107/2009 musí být vykládán v tom smyslu, že pouze držitel povolení k souběžnému obchodu může na trh členského státu, který vydal toto povolení, uvést přípravek na ochranu rostlin.

K nákladům řízení

- 38 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

Článek 52 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že pouze držitel povolení k souběžnému obchodu může na trh členského státu, který vydal toto povolení, uvést přípravek na ochranu rostlin.

Podpisy.